

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita B. Francisci Xaverii

Torsellini, Orazio

Coloniae Agrippinae, 1610

II. Parisijs ab Ignatio Loyola ad studium pietatis co[n]uertitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42323

in eo sedem sibi delegisse. Acuebat, ut fit, castimonia ingenium, animumque ad sapientiae satus accipiendos, tanquam purum solum, diligentius præparabat. Igitur contemptis militaribus fratrum uocibus ad domesticum armorum decus reuocantium, institutum tenuit: ac siue recenti patris exemplo incitatus, siue scientiæ dulcedine delinitus, siue etiam diuino instinctus inflatu, doctrinæ gloriam bellicæ prætulit laudi. Sed interuenit rectissimis studiis auitum malum, honorum cupido. Etenim (ut eximia nobilitas ferè auida est excellentiæ) cum illa ipsa puerili disciplina ingentes hausit spiritus: cæpitque nixus ingenio magna quædam & alta spectare, ut familiæ decus, quod amplum à maioribus acceperat, maius & auctius posteris suis traderet. Decreuit itaque maximarum artium præsidia, quæ ad dignitatem opesque augendas viam facerent, sibi parare, consilio specioso magis quàm salubri.

*Doctrinam
armis anteponit.*

CAPVT II.

Parisiis ab Ignatio Loiola ad studium pietatis conuertitur.

ERAT illis temporibus Parisiensis Academia non solum vetustate fama-
A. 5
*Academi-
mia Parisi-
ensis.*

*Collegium
S. Barbara.
Studet Phi-
losophia
Parisiis.*

que sapientiæ inclyta ; sed etiam ob magistrorum præstantiam , diuturnitatem-que pacis , maximè celebris , acerrimis undique ingenijs eò confluentibus, vt inde referrent eruditionis eximiæ famam. Franciscus ergo haud scientiæ auidior quam gloriæ , vt primùm satis imbutus literis sibi visus est ; Lutetiam ipse quoq; iter intendit. Quò vt primùm peruénit, in Collegium S. Barbaræ doctoribus iuxta discipulisque florentissimum adscriptus, totum se Philosophiæ tradit, faciliùs deinde ac totiùs operam diuinarum rerum scientiæ daturus. Magno incepto adhibet maximarum rerum effectricem constantiam. Non illum assiduus frangebatur labor : non ludus intemptiuus, non voluptas , ceteræque lubricæ ætatis pestes aut auertebant ab instituto cursu, aut retardabant : contraque in tanta Gymnasij frequentia , præstantium ingeniorum æmulatio , maximum studiorum incitamentum , cupidam excellentiæ mentem acerrimè stimulabat. Itaque conatui respondit euentus. Philosophiæ cursu vconstantè, sic feliciter confecto, non doctrinam sibi modò , sed doctrinæ etiam decus peperit. Namq; Gymnasij moderatoribus industriam cum egregiè probasset suam ; de more philosophici magisterij

gisterij laurea & insignibus ornatus est: Philosophiaq; insuper tradenda præpositus, Aristotelem Parisijs publicè, nec sine laude, aliquamdiu explicauit. Inde animo à naturalibus rebus ad diuinas verso, Theologiam persequitur eodem vel animi ardore, vel tenore vitæ. Inter hæc Franciscus tuendæ inter æquales, vt sit, nobilitatis & dignationis auidus, extra modum sumptu prodibat. Mouit ea res Ioannem Iassum patrè, vt de illo domum reuocando agitaret. Erat Xauerij soror maior natu Gandiæ (vrbs est Hispaniæ nobilis) Antistita sacrarum virginum, quas ob summam vitæ asperitatem, Discalceatas appellât, virgo sanctimonia insignis. Hæc patris consilium odorata, & quantus tandem vir Franciscus esset futurus, edocta diuinitus, Iassum patrem impensè monuit, vt Francisco Parisijs ingenium maximis artibus excolenti affatum suppeditaret omnia; nec sumptui parceret, etiam si domesticas in eam rem opes exhauriri oporteret: quippe illum à Deo noui Orbis vltimiq; Orientis Apostolum destinatum. Extant hæc, quas dico, litteræ in Xauerio castello testes vaticinationis, quam suo deinde tempore cõprobauit euentus. Igitur Iassus filiæ, cuius eximiam sanctitatẽ exploratã habebat,

*Aristoteles
Parisijs
publicè in-
terpreta-
tur.
Studet
Theolo-
gia.*

*Vaticina-
tio de eius
Apostola-
tu in nouo
Orbe.*

FRANCISCI XAVERII

prædicatione erectus, necessarios subinde sumptus Francisco abunde subministravit. Cæterum dum Xaverius dignitatis magis quàm salutis memor, studia scientiæ diuinæ ad humana refert præmia, in anibus eius contentionibus, cœlestis vis interuenit: hominemque auidum gloriæ, ad gloriosius piæ sanctæque vitæ curriculum aliquando traduxit. Verfabatur Franciscus (vt paulo antè diximus) in Collegio S. Barbaræ, Contubernalem habebat Petrum Fabrum Allobrogem, virum ingenio quàm genere nobiliorem. Eodem tempore Ignatius Loiola (is qui postea Societatis I E S V parens & auctor fuit) studiorum optimarumque artium causa Lutetiam profectus, ad Philosophiam primùm, inde ad Theologiam applicuit animum. Igitur vt in Fabrum Xaveriumque incidit, contraxit eos celeriter (vt fieri solet) ingeniorum studiorumque similitudo. Demum Ignatius ab eisdem in contubernij vitæque societatem benignè receptus, gratiam vtrique bene cumulata[m] retulit. Eximia quippe in ambobus indole ingenij animaduersa, amborumque sensibus perspectis, paulatim eos officiis delinire, salubribus præceptis pro renata excolere, atque ad Christianæ vitæ perfectionem allicere cepit.

Familiaritas eius cum Ignatio.

cepit. Reputarent secum non ad breuem *Ignatij*
 hanc & miseram vitam uatum esse ho- *monita.*
 minem immortali animo præditum; sed
 ad sempiternam illam beatamq;: & me-
 mores, quæcunq; oculis cernerent, mor-
 talibus non tam ad fruendum utendum-
 tæ tradita, quã proposita ad cognoscen-
 dum diligendumq; Deum, æternis bo-
 nis ac proprijs caduca & commodata
 ducerent leuiora. *Quid enim prodesse ho-* *Matth. 16.*
mini, si uniuersum mundũ lucretur, ani-
ma uerò sua detrimentum patiatur? Iam
 si ipse Dei Filius certissima salutis præsi-
 dia reliquisset hominibus, quod tandem
 consilium esse, sine his munimentis inter
 infesta hostiũ tela versari? Quocirca sub-
 inde, & (si ipsum audirent) octauo quoq;
 die Sacramentis, Confessionis & Eucha-
 ristia, animum salutemq; suam com-
 munirent. quippe cœlestibus hisce armis
 tectos. facile hosti resistere, nudos iugu-
 lum dare. Eadem monita haud iisdem ab
 utroque auribus animisq; audita. Faber,
 qui humanum nihil magnoperè expete-
 ret, auidè arripuit: at Franciscus, animo
 amplitudinis cupidine occupato, penitus
 exclusit. Erat Xauerio uiuidum, sed tra-
 ctabile ingenium, nisi naturã mala con-
 suetudo corrumperet. Itaque ingenti spi-
 ritu inuenis proteruè procaciterq; oblo-

Xaverij
ferociam
Ignatius
permul-
set.

Ad Heb.
cap. 13.

quens vltro Ignatij dicta, ipsumq; Ignatium carpere, pietatemq; eius egregiam petulantius interdum illudere. Ille contra iuuenili ferocia exultantem obsequijs omnibus permulcere. Nec frustra. Vicit denique patientia peruicaciam. Xaverius (vt erat generosus ac nobilis) paulatim tanta moderatione ac facilitate mitigatus, respexit primò quem exagitarat: ad extremum diuino tactus Spiritu, totum se illi regendum gubernandumque tradidit. Cæterum magni refert, quam vacuo liberoque animo ad Deum accedas. Fabrum quidem rerum mortalium contemptorem, vt quadriennium iam ex Ignatij præscripto sacra mysteria frequentantem, haud agrè pellexit cœlestis vitæ dulcedo, vt Christum ducem expedit⁹ miles sequeretur. At Xaverius, vt qui adhuc imaginarijs honoribus, speiq; suæ indulgeret, quanquam idem vitæ genus amplexus, tamen Spiritui sancto obstinatè resistebat; quominus Christum ducem secutus egrederetur ad eū extra castra, eius improperiū portans. Iuuenis cætera pius ac facilis, ab hac vna parte durus erat. Eo impēsius illum Ignatius flens deprecabatur à Deo. nec incassum missæ preces. Tandem assiduis eius lachrymis animus Francisci mollitus flectitur: in-
iecta-

iectaque diuinitus ingenti salutis cura, aliquando colligit se: & quæ in vtramque partem hinc cupiditas, hinc pietas subieciat, inter se cõferre & æstimare tacitus cœpit. Vocantem Deum audiam, nudumq; Christum nudus sequar? At durum vitæ genus & abiectum erit subeundum. Dei voce contempta, vitæ splendorem meumq; retineam institutum? Enimvero periculum est, ne si, vocante Deo, renuerim; iratus ille in meo interitu rideat. Quis tandem crucis acerbitate probrumque perferre poterò? Quid igitur? malimne aggregari inimicis crucis Christi, quorum finis interitus, & gloria in confusione ipsorum? Quo ore notorum oculos, quibus auribus sodaliũ feram voces? At sermonibus hominum ab honesta beataq; vita reuocari, summæ nõ modò leuitatis est, sed etiam dementiæ. Quid? inopinatus hic nuncius quàm acerbum cognatis & parentibus inuret dolorem? Pareumne aut cuiusquam mortalium amor me plus quàm mea salus, plus quàm Dei Christi; ipsius caritas tangat? Talibus curis in diuersa trahentibus, anceps ac dubius nutabat animus. Dieb; aliquot inter has cogitationes absumptis, ad vltimum pertinacia victa est, vrgentiq; Deo manus dedit. *Exemplo in contrarium muta-*

*Francisci
delibera-
tio de vi-
ta ratione
mutanda.*

*Ad Phil.
cap. 3.*

tus

Ad Heb.
cap. 12.

tus aspicere cœpit *in auctorem fidei, & consummatorem IESVM, qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem, confusione contempta.* Ac primùm quidem, quo ad miniculo erectus erat, eodem innixus Ignatio stetit. Inde quasi ab secunda origine latius ac felicius renatus, egregios Christianæ virtutis edidit fructus, Ignatij iam similior quàm sui.

CAPVT III.

Eius feruor in domando corpore, ac studio perfectionis.

NAM breui ardentius sui abiectio-
nem & crucem quæsiuit, quàm di-
gnitatem antea & honorem quæsierat. Id
adeò proprium est fermè præstantiũ in-
geniorum, vt quæcumque in partem se
dederint, eò toto animo ferantur impetu.
Francisco itaque sanctitatis palmam pe-
tenti, prima (vt affolet) orta est pugna cū
corpore. Cū *caro concupisceret aduer-*
sus spiritum, edomandum sibi esse cor-
pus statuit, ne illius retractatio perui-
ciaque Christianæ perfectionis cursum
moraretur. Quocirca visitatas inediae,
verberum, ciliciorum asperitates, velut
cupiditatum moderatrices, delictorumq;

*Mortifica-
tiones.*

videt-